

Dokument z posiedzenia

A9-0176/2024

11.4.2024

ZALECENIE

w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie wystąpienia Unii z Traktatu karty energetycznej
(06509/2024 – C9-0059/2024 – 2023/0273(NLE))

Komisja Handlu Międzynarodowego
Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii

(Procedura wspólnych posiedzeń komisji – art. 58 Regulaminu)

Sprawozdawcy: Anna Cavazzini, Marc Botenga

Objaśnienie używanych znaków

- * Procedura konsultacji
- *** Procedura zgody
- ***I Zwykła procedura ustawodawcza (pierwsze czytanie)
- ***II Zwykła procedura ustawodawcza (drugie czytanie)
- ***III Zwykła procedura ustawodawcza (trzecie czytanie)

(Wskazana procedura opiera się na podstawie prawnej zaproponowanej w projekcie aktu.)

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	5
UZASADNIENIE	6
ZAŁĄCZNIK: PODMIOTY LUB OSOBY, OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCY OTRZYMALI INFORMACJE	8
PROCEDURA W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	9
GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	10

PROJEKT REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie wystąpienia Unii z Traktatu karty energetycznej
(06509/2024 – C9-0059/2024 – 2023/0273(NLE))

(Zgoda)

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt decyzji Rady (06509/2024),
 - uwzględniając Traktat karty energetycznej podpisany w Lizbonie 17 grudnia 1994 r., a w szczególności jego art. 47,
 - uwzględniając wniosek o wyrażenie zgody przedstawiony przez Radę zgodnie z art. 194 ust. 2, art. 207 ust. 4 akapit pierwszy i art. 218 ust. 6 akapit drugi lit. a) ppkt (v) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (C9-0059/2024),
 - uwzględniając art. 105 ust. 1 i 4 oraz art. 114 ust. 7 Regulaminu,
 - uwzględniając wspólne posiedzenia Komisji Handlu Międzynarodowego oraz Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii zorganizowane na podstawie art. 58 Regulaminu,
 - uwzględniając zalecenie Komisji Handlu Międzynarodowego oraz Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (A9-0176/2024),
1. wyraża zgodę na wystąpienie Unii z Traktatu karty energetycznej;
 2. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji, jak również rządów i parlamentom państw członkowskich oraz umawiających się stron Traktatu karty energetycznej.

UZASADNIENIE

Traktat karty energetycznej (TKE) jest wielostronną umową handlowo-inwestycyjną mającą zastosowanie do sektora energetycznego, którą podpisano w 1994 r. i która weszła w życie w 1998 r. Unia Europejska jest umawiającą się stroną TKE wraz z Euratomem, 23 państwami członkowskimi UE, a także Japonią, Szwajcarią, Turcją i większością państw Bałkanów Zachodnich i byłego ZSRR z wyjątkiem Rosji i Białorusi, które podpisały umowę w 1994 r., ale nigdy jej nie ratyfikowały.

Jedenaście państw członkowskich (Niemcy, Francja, Hiszpania, Niderlandy, Włochy, Polska, Słowenia, Luksemburg, Dania, Irlandia, Portugalia) i Zjednoczone Królestwo, które reprezentują ponad 70 % ludności europejskiej, postanowiło już wystąpić z TKE. Kolejnym logicznym krokiem jest wystąpienie UE.

TKE jest najczęściej stosowaną przez przedsiębiorstwa międzynarodowe umową inwestycyjną do pozywania krajów, a liczba spraw dotyczących rozstrzygnięcia sporów między inwestorem a państwem (ISDS) rośnie z roku na rok. Od 1 grudnia 2023 r. na mocy Traktatu karty energetycznej wszczęto 162 sprawy dotyczące arbitrażu inwestycyjnego, z czego około 70 % stanowią wewnątrzunijne sprawy arbitrażowe bazujące na TKE. Coraz więcej postępowań sądowych dotyczy środków ochrony środowiska.

Naukowcy wielokrotnie ostrzegali, że zapobieganie poważnym kryzysom klimatycznym będzie wymagało szybszego wycofywania paliw kopalnych i szybkiego przejścia na energię ze źródeł odnawialnych. Ochrona inwestycji w paliwa kopalne w ramach TKE jest bezpośrednio sprzeczna z potrzebą odejścia od polityki dotyczącej węgla, ropy naftowej i gazu oraz innych polityk klimatycznych. TKE pozwolił przedsiębiorstwom międzynarodowym z sektora paliw kopalnych pozywać rządy europejskie, które wdrożyły politykę mającą na celu stopniowe wycofywanie paliw kopalnych lub przyspieszenie sprawiedliwej transformacji energetycznej. Niedawne przypadki pokazują, że TKE nie tylko utrudnia działania w dziedzinie klimatu, ale także utrudnia państwom radzenie sobie z kryzysem energetycznym i transformacją energetyczną. W 2021 r. niemieckie przedsiębiorstwa węglowe RWE i Uniper domagały się od rządu niderlandzkiego odszkodowania w wysokości 2,4 mld EUR w związku z terminem wycofania węgla do 2030 r. W 2022 r. Włochy zostały zobowiązane do wypłacenia brytyjskiemu przedsiębiorstwu naftowemu Rockhopper 250 mln EUR rekompensaty za podjęcie decyzji o zakazie podmorskich operacji wydobywania ropy naftowej wzdłuż wybrzeża, co było praktyką potępianą przez włoskie społeczności nadbrzeżne. Natomiast w listopadzie 2023 r. przedsiębiorstwo naftowe Klesch Group Holdings Limited wniosło pozew przeciwko UE, Niemcom i Danii na kwotę co najmniej 95 mln EUR podatków od nieoczekiwanych zysków wprowadzonych rozporządzeniem Rady (UE) 2022/1854, by przeciwdziałać gospodarczym skutkom wysokich cen energii.

Proponowane wycofanie się UE z Traktatu karty energetycznej jest wynikiem wieloletniej mobilizacji licznych stowarzyszeń na rzecz wystąpienia z traktatu chroniącego interesy finansowe przedsiębiorstw międzynarodowych z sektora paliw kopalnych kosztem autonomii regulacyjnej i skutecznej społecznej transformacji klimatycznej. W 2021 r. ponad milion obywateli Unii Europejskiej wezwało państwa UE, by wystąpić z TKE. Działacze na rzecz klimatu, związki zawodowe, naukowcy, pracownicy naukowcy i liczne ruchy społeczne połączyli siły, aby ujawnić zagrożenia związane z tym traktatem i wielokrotnie apelowali do

krajów, by wycofały się z niego. Ponadto w rezolucji z 24 listopada 2022 r. w sprawie wyników aktualizacji Traktatu karty energetycznej Parlament Europejski wezwał do wycofania się z traktatu.

W związku z brakiem istotnej aktualizacji TKE od lat 90. XX wieku w 2018 r. rozpoczęto proces modernizacji, tak aby dostosować go do zasad porozumienia paryskiego, wymogów zrównoważonego rozwoju i walki ze zmianą klimatu, a także do nowoczesnych standardów ochrony inwestycji.

Proponowany tekst zaktualizowanego TKE nie jest jednak zgodny z porozumieniem paryskim¹, Europejskim prawem o klimacie² ani celami Europejskiego Zielonego Ładu³. Modernizacja nie jest również zgodna z kluczowymi elementami rezolucji PE z 23 czerwca 2022 r. w sprawie przyszłości polityki UE dotyczącej inwestycji międzynarodowych, w której stwierdzono, że TKE powinien „natychmiast zabronić inwestorom inwestującym w paliwa kopalne pozywania umawiających się stron za prowadzenie polityki stopniowego wycofywania się z korzystania z paliw kopalnych zgodnie z ich zobowiązaniami wynikającymi z porozumienia paryskiego”. Zmodernizowany TKE nie przekonał również kwalifikowanej większości państw członkowskich w Radzie, w związku z czym UE nie otrzymała mandatu do przyjęcia zmian na Konferencji Karty Energetycznej w listopadzie 2022 r.

Ponadto dopóki Unia Europejska jest nadal członkiem TKE, nawet państwa członkowskie UE, które już wycofały się z TKE, wciąż mogą być pozywane za realizację polityki UE.

W związku z tym sprawozdawcy uważają, że pozostanie umawiającą się stroną TKE nie wchodzi w grę, i z zadowoleniem przyjmują wniosek Komisji w sprawie wystąpienia Unii z Traktatu karty energetycznej.

Zwracają się do Komisji, by dalej wspierała skoordynowane wystąpienie wszystkich państw członkowskich, co pozwoli ograniczyć negatywne skutki klauzuli wygaśnięcia i skutecznie zapobiegać sporom wewnątrzunijnym.

Sprawozdawcy wzywają Komisję, by kontynuowała wysiłki na rzecz osiągnięcia porozumienia z państwami członkowskimi w sprawie porozumienia inter se, które skodyfikowałoby interpretację, zgodnie z którą TKE nie ma i nie miał mieć zastosowania do sporów między państwem członkowskim a inwestorem z innego państwa członkowskiego dotyczących inwestycji tego inwestora w pierwszym państwie członkowskim. Ponadto apelują do Komisji, aby nawiązała kontakt z krajami partnerskimi i zaproponowała drugą umowę umożliwiającą umawiającym się stronom TKE spoza UE, które chcą wycofać się z traktatu, neutralizację klauzuli wygaśnięcia na zasadzie wzajemności.

¹ Porozumienie przyjęte podczas 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu w Paryżu 12 grudnia 2015 r. (porozumienie paryskie).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie).

³ Komunikat Komisji z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (COM(2019)0640).

**ZAŁĄCZNIK: PODMIOTY LUB OSOBY,
OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCY OTRZYMALI INFORMACJE**

Zgodnie z art. 8 załącznika I do Regulaminu sprawozdawcy Anna Cavazzini i Marc Botenga oświadczają, że przy sporządzaniu sprawozdania, do czasu przyjęcia go w komisji, otrzymali informacje od następujących podmiotów lub osób:

Tabela 1: Informacje otrzymane przez Annę Cavazzini

Podmiot lub osoba
Climate Action Network Europe (CAN Europe)
DG ENER, European Commission
Friends of the Earth Europe, on behalf of: AirClim Climate Action Network Europe (CAN Europe) E3G European Trade Justice Coalition (formerly S2B) Netzwerk gerechter Welthandel PowerShift SOMO Umweltinstitut München Veblen Institute
Veblen Institute

Tabela 2: Informacje otrzymane przez Marca Botengę

Podmiot lub osoba
Climate Action Network Europe (CAN Europe)
Friends of the Earth Europe, on behalf of: AirClim Climate Action Network Europe (CAN Europe) E3G European Trade Justice Coalition (formerly S2B) Netzwerk gerechter Welthandel PowerShift SOMO Umweltinstitut München Veblen Institute

Powyższy wykaz został sporządzony na wyłączną odpowiedzialność sprawozdawców.

PROCEDURA W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ

Tytuł	Wystąpienie Unii z Traktatu karty energetycznej	
Odsyłacze	06509/2024 – C9-0059/2024 – 2023/0273(NLE)	
Data skonsultowania się lub zwrócenia się o wyrażenie zgody	7.3.2024	
Komisje przedmiotowo właściwe Data ogłoszenia na posiedzeniu	INTA 10.4.2024	ITRE 10.4.2024
Sprawozdawcy Data powołania	Anna Cavazzini 21.3.2024	Marc Botenga 21.3.2024
Rozpatrzenie w komisji	21.3.2024	
Data przyjęcia	9.4.2024	
Wynik głosowania końcowego	+: 58 -: 8 0: 2	
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Michael Bloss, Paolo Borchia, Marc Botenga, Saskia Bricmont, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Daniel Caspary, Ignazio Corrao, Josianne Cutajar, Arnaud Danjean, Nicola Danti, Paolo De Castro, Martina Dlabajová, Valter Flego, Jens Geier, Markéta Gregorová, Christophe Grudler, Henrike Hahn, Roman Haider, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Ivars Ijabs, Karin Karlsbro, Michael Kauch, Seán Kelly, Martine Kemp, Izabela-Helena Kloc, Andrius Kubilius, Bernd Lange, Thierry Mariani, Margarida Marques, Sara Matthieu, Emmanuel Maurel, Eva Maydell, Iskra Mihaylova, Dan Nica, Ville Niinistö, Johan Nissinen, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen, Markus Pieper, Samira Rafaela, Robert Roos, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Sven Simon, Dominik Tarczyński, Riho Terras, Grzegorz Tobiszowski, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Pernille Weiss, Iuliu Winkler, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Carlos Zorrinho	
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Marek Belka, Franc Bogovič, Anna Cavazzini, Matthias Ecke, France Jamet, Bronis Ropè, Ivan Štefanec	
Zastępcy (art. 209 ust. 7) obecni podczas głosowania końcowego	Ibán García Del Blanco, Matjaž Nemeč	
Data złożenia	11.4.2024	

**GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO
W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ**

58	+
ECR	Izabela-Helena Kloc, Dominik Tarczyński, Grzegorz Tobiszowski
NI	Tiziana Beghin
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Franc Bogovič, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Arnaud Danjean, Danuta Maria Hübner, Seán Kelly, Martine Kemp, Andrius Kubilius, Eva Maydell, Markus Pieper, Ivan Štefanec, Jörgen Warborn, Pernille Weiss, Iuliu Winkler, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Barry Andrews, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Christophe Grudler, Ivars Ijabs, Karin Karlsbro, Iskra Mihaylova, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen, Samira Rafaela, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Marek Belka, Josianne Cutajar, Paolo De Castro, Matthias Ecke, Ibán García Del Blanco, Jens Geier, Bernd Lange, Margarida Marques, Matjaž Nemec, Dan Nica, Joachim Schuster, Kathleen Van Brempt, Carlos Zorrinho
The Left	Marc Botenga, Emmanuel Maurel, Helmut Scholz
Verts/ALE	Michael Bloss, Saskia Bricmont, Anna Cavazzini, Ignazio Corrao, Markéta Gregorová, Henrike Hahn, Heidi Hautala, Sara Matthieu, Ville Niinistö, Bronis Ropé

8	-
ECR	Johan Nissinen, Robert Roos
ID	Roman Haider, France Jamet, Thierry Mariani
PPE	Daniel Caspary, Sven Simon
Renew	Michael Kauch

2	0
ID	Paolo Borchia
PPE	Riho Terras

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się